

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.29
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.1/4 din 29.01.2016*

CURRICULUM

la disciplina

**Investigarea infracțiunilor
contra persoanei**
(candidați la funcția de procuror)

AUTOR:

Mihail Căpățici,
Procuror la Procuratura Generală,
Formator INJ

_____ **AVIZAT**
Șef Direcție instruire și cercetare

Chișinău – 2016

I. PRELIMINARII

Investigarea infracțiunilor contra persoanei este disciplina care elaborează metodele tactice și procedeele de descoperire, investigare și cercetarea acestor categorii de infracțiuni.

Studiul acestei discipline este deopotrivă necesar și util, atât studenților cât și practicienilor constituind un esențial ajutor pentru formarea deprinderilor la descoperirea și fixarea urmelor, elaborarea tacticii efectuării anumitor acțiuni procesuale și metodelor de cercetare a diferitelor categorii de infracțiuni.

Studiul cursului urmează să se îmbine armonios cu lucrări practice de laborator și cu experimente judiciare, dând posibilitate audienților să se deprindă cu mijloacele tehnice și metodele practice de cercetare.

Investigarea infracțiunilor contra persoanei, deși nu constituie unul dintre modulele esențiale, este totuși unul important în ceea ce privește procesul de probațiune în cadrul procedurii penale, ținând cont de specificul anumitor categorii de infracțiuni.

De aceea în prezentul curriculum este acordată suficientă atenție nu doar ideii de acumulare a cunoștințelor teoretice, dar și celei de formare a abilităților tipice domeniului de activitate, precum și a capacității de a transfera cunoștințele teoretice și abilitățile practice în situații nestandarde.

În context, curriculumul la modul „Metodologia investigării infracțiunilor contra persoanei” se prezintă ca un document de politică educațională și, în același timp, drept un instrument juridic ce sintetizează stadiul formării profesioniștilor de resort în societate.

Curriculum la disciplina „*Investigarea infracțiunilor contra persoanei*” se axează pe nivelurile comportamentale, care au un grad divers de complexitate: cunoaștere, aplicare și integrare.

Modelul de instruire structural-cognitivă propune o nouă paradigmă pentru instruirea în domeniul ce ține de investigarea infracțiunilor contra persoanei. Ea vizează formarea de structuri ale gândirii specifice unei ființe libere, creatoare și independente. Aceasta prevede predarea de concepte, adică entități structurate care cuprind definiții, teoreme, reguli, dar mai ales un mod de gândire propriu.

Scopul instruirii la disciplina „*Investigarea infracțiunilor contra persoanei*” a audienților rezidă în oferirea posibilității acestora în formarea deprinderilor practice necesare pentru inițierea investigațiilor în vederea administrării probelor ca în consecință de realizat cu succes sarcinile procesului penal.

Instruirea în domeniul nominalizat va scoate în relief valorificarea potențialului fiecărui audient la o gândire analitică și de sinteză necesară în cadrul exercitării urmăririi penale.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să relateze despre scopurile exercitării urmăririi penale;
- să definească conceptele și principiile de bază ale procesului penal;
- să conștientizeze importanța procesului de probațiuni în cadrul procesului penal prin dobândirea probelor în modul stabilit de actele normative în vigoare, care ar servi la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptașului, la constatarea vinovăției sau nevinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei;

La nivel de aplicare:

- să identifice soluții concrete pentru problemele de ordin practic vizând efectuarea acțiunilor procesuale în scopul administrării mijloacelor de probă în procesul penal, ținând cont de particularitățile acestor categorii de infracțiuni;
- să utilizeze mijloace tehnice speciale la efectuarea acțiunilor procesual-penale sau măsurilor operative de investigații;
- să fie capabil să formuleze întrebări față de specialiști și experți în vederea atingerii scopurilor dispunerii constatării tehnico-științifice și medico-legale sau efectuării expertizelor;
- să formeze deprinderi de organizarea lucrului colaboratorilor organelor de drept în cazul efectuării acțiunilor procesuale de cercetare la fața locului, reconstituirea faptei, experimentului în procedura de urmărire penală, efectuarea percheziției și ridicarea de obiecte, etc.

La nivel de integrare:

- să formeze capacități de transfer al cunoștințelor teoretice și al abilităților practice în situații atipice, soluționarea situațiilor dificile, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate în cazul realizării acțiunilor procesual-penale;
- să aprecieze importanța unui probatoriu în strictă conformitate cu legea în vederea garantării și protejării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- să conștientizeze necesitatea direcționării activității organelor de drept la evidențierea circumstanțelor care dovedesc vinovăția bănuitului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuază sau agravează răspunderea.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

la nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să relateze despre scopurile exercitării urmăririi penale;
- să definească conceptele și principiile de bază ale procesului penal;
- să conștientizeze importanța procesului de probațiuni în cadrul procesului penal prin dobândirea probelor în modul stabilit de actele normative în vigoare, care ar servi la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptașului, la constatarea vinovăției sau nevinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei;

la nivel de aplicare:

- să identifice soluții concrete pentru problemele de ordin practic vizând efectuarea acțiunilor procesuale în scopul administrării mijloacelor de probă în procesul penal, ținând cont de particularitățile infracțiunilor;
- să utilizeze mijloace tehnice speciale la efectuarea acțiunilor procesual-penale sau măsurilor speciale de investigații;
- să fie capabil să formuleze întrebări față de specialiști și experți în vederea atingerii scopurilor dispunerii constatării tehnico-științifice și medico-legale sau efectuării expertizelor;
- să formeze deprinderi de organizarea lucrului colaboratorilor organelor de drept în cazul efectuării acțiunilor procesuale de cercetare la fața locului, reconstituirea faptei, experimentului în procedura de urmărire penală, efectuarea percheziției și ridicarea de obiecte, etc.

la nivel de integrare:

- să formeze capacități de transfer al cunoștințelor teoretice și al abilităților practice în situații atipice, soluționarea situațiilor dificile, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate în cazul realizării acțiunilor procesual-penale;

- să aprecieze importanța unui probatoriu în strictă conformitate cu legea în vederea garantării și protejării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- să conștientizeze necesitatea direcționării activității organelor de drept la evidențierea circumstanțelor care dovedesc vinovăția bănuțitului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuază sau agravează răspunderea.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Investigarea infracțiunilor contra persoanei	Mihail Căpățici	II	18	2	16	colocviu

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	Tematica	Ore curs	Ore practice
1.	Particularitățile investigării omorului intenționat, omorului săvârșit în stare de afect, pruncuciderii, lipsirii de viață la dorința persoanei(<i>eutanasia</i>), lipsirii de viață din imprudență, determinării la sinucidere, vătămării intenționate grave, medie a integrității corporale sau a sănătății, amenințării cu omor ori cu vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, vătămării grave ori medii a integrității corporale sau a sănătății în stare de afect sau cauzată din imprudență	1	8
2.	Particularitățile investigării constrângerii persoanei la prelevarea organelor sau țesuturilor, provocării ilegale a avortului, neacordării de ajutor unui bolnav, lăsării în primejdie, torturii	1	8
TOTAL		2	16

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. Particularitățile investigării omorului intenționat, omorului săvârșit în stare de afect, pruncuciderii, lipsirii de viață la dorința persoanei(<i>eutanasia</i>), lipsirii de viață din imprudență, determinării la sinucidere, vătămării intenționate grave, medie a integrității corporale sau a sănătății, amenințării cu omor ori cu vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, vătămării grave ori medii a integrității corporale sau a sănătății în stare de afect sau cauzată din imprudență		
<i>Ore de curs</i> 1. Noțiunea infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei. 2. Caracterizarea generală a infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei.	Curs-prelegere	<i>Ore de curs</i> Brainstorming Problematizare

<p>3. Tipurile infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei.</p> <p>4. Infracțiuni contra vieții persoanei.</p> <p>5. Omorul intenționat, omorul săvârșit în stare de afect, pruncuciderea.</p> <p>6. Lipsirea de viață la dorința persoanei (<i>eutanasia</i>), lipsirea de viață din imprudență, determinarea la sinucidere.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Particularitățile cercetării la fața locului în cazul infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei.</p> <p>2. Pornirea urmăririi penale în cazul infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei.</p> <p>3. Acțiunile de urmărire penală care nu suferă amânare în cazul cercetării infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei.</p> <p>4. Dispunerea expertizelor în cazul cercetării infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei.</p> <p>5. Tactica audierii martorilor în cazul cercetării infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei.</p> <p>6. Audierea bănuitului, învinuitului în cazul cercetării infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei.</p>	<p>Seminare Studiu de caz Simularea acțiunii procesuale</p>	<p><i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor Pregătirea temelor pentru activități practice</p>
<p>Tema 2. Particularitățile investigării constrângerii persoanei la prelevarea organelor sau țesuturilor, provocării ilegale a avortului, neacordării de ajutor unui bolnav, lăsării în primejdie, torturii</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <p>1. Traficul de organe, țesuturi sau celule umane.</p> <p>2. Provocarea ilegală a avortului.</p> <p>3. Efectuarea ilegală a sterilizării chirurgicale.</p> <p>4. Efectuarea fecundării artificiale sau a implantării embrionului fără consimțământul pacientei.</p> <p>5. Neacordarea de ajutor unui bolnav.</p> <p>6. Lăsarea în primejdie.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>1. Particularitățile cercetării la fața locului în cazul infracțiunilor de trafic de organe, țesuturi sau celule umane, provocare ilegală a avortului, efectuare ilegală a sterilizării chirurgicale, efectuarea fecundării artificiale sau a implantării embrionului fără consimțământului pacientei, neacordare de ajutor unui bolnav, lăsare în primejdie.</p> <p>2. Pornirea urmăririi penale în cazul infracțiunilor de trafic de organe, țesuturi sau</p>	<p>Curs-prelegere</p> <p>Seminare Studiu de caz Simularea acțiunii procesuale</p>	<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i> Brainstorming Problematizare</p> <p><i>Ore practice</i> Soluționarea spețelor Pregătirea temelor pentru activități practice</p>

<p>celule umane, provocare ilegală a avortului, efectuare ilegală a sterilizării chirurgicale, efectuarea fecundării artificiale sau a implantării embrionului fără consimțământului pacientei, neacordare de ajutor unui bolnav, lăsare în primejdie.</p> <p>3. Acțiunile de urmărire penală care nu suferă amânare în cazul cercetării infracțiunilor de trafic de organe, țesuturi sau celule umane, provocare ilegală a avortului, efectuare ilegală a sterilizării chirurgicale, efectuarea fecundării artificiale sau a implantării embrionului fără consimțământului pacientei, neacordare de ajutor unui bolnav, lăsare în primejdie .</p> <p>4. Disponerea expertizelor în cazul cercetării infracțiunilor de trafic de organe, țesuturi sau celule umane, provocare ilegală a avortului, efectuare ilegală a sterilizării chirurgicale, efectuarea fecundării artificiale sau a implantării embrionului fără consimțământului pacientei, neacordare de ajutor unui bolnav, lăsare în primejdie.</p> <p>5. Tactica audierii martorilor în in cazul cercetării infracțiunilor de trafic de organe, țesuturi sau celule umane, provocare ilegală a avortului, efectuare ilegală a sterilizării chirurgicale, efectuarea fecundării artificiale sau a implantării embrionului fără consimțământului pacientei, neacordare de ajutor unui bolnav, lăsare în primejdie.</p> <p>6. Audierea bănuitului, învinuitului în cazul cercetării infracțiunilor de trafic de organe, țesuturi sau celule umane, provocare ilegală a avortului, efectuare ilegală a sterilizării chirurgicale, efectuarea fecundării artificiale sau a implantării embrionului fără consimțământului pacientei, neacordare de ajutor unui bolnav, lăsare în primejdie.</p>		
--	--	--

VII. EVALUAREA

1. Evaluare continuă

Evaluarea curentă a rezultatelor academice

- Participarea audiențelor în cadrul activităților practice (răspunsuri orale, participare la dezbateri, prezentări de rapoarte/comunicări/ informații).
- Probe scrise: o testare obligatorie care vor conține sarcini de mai multe niveluri cu: obiective de cunoștințe, obiective de capacități și obiective de competențe profesionale și atitudini.
- Pregătirea unui referat științific și/sau aplicativ pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

În cadrul activităților practice se va realiza:

- Studierea și rezolvarea spețelor;
- Activități de grup;
- Studiu de caz;
- Redactarea de către audienți a proceselor-verbale de efectuare a cercetării la fața locului, de percheziție, de ridicare, de reconstituirea faptei, privind experimentul judiciar;
- Întocmirea proceselor-verbale de audiere a martorilor, bănușilor, învinușilor, efectuarea confruntărilor;
- Studierea dosarelor, a actelor procedurale;
- Proceduri de interpretare și aplicare corectă a legii;
- Studiu individual a literaturii de specialitate, a experienței naționale și internaționale din domeniu;
- Modelări/simulări de situații concrete.

2. Evaluarea finală se va efectua prin colocviu la finele semestrului.

Mostră Nr. 1:

Tema „Investigarea omorurilor”.

1. Cercetarea la fața locului;
2. Înaintarea versiunilor.
3. Care ar fi acțiunile de urmărire penală, ce nu suferă amânare, după următoarea speță: “Pe data de 14.11.2013, la orele 22.05 min. a fost împușcat mortal șeful pieței agricole din or. Cahul Ilie Moșpan, în timp ce se întorcea acasă de la serviciu cu automobilul personal de model „Mercedes”. În cadrul cercetării la fața locului au fost depistate și ridicate 3 tuburi de armă de foc. În unu din buzunarele victimei au fost găsite și ridicate 2 cereri din 03.08.2013 și 01.11.2013, adresate inspectoratului de poliție al raionului Cahul, din care rezultă că a fost amenințat cu omor prin telefonul fix de la serviciu și prin cel mobil.

Mostră Nr. 2:

Tema „Particularitățile cercetării infracțiunii de tortură”.

1. Noțiune despre infracțiunea de tortură;
2. Particularitățile audierii părții vătămate în cauze penale privind tortura;
3. Ce acțiuni de urmărire penală urmează a fi întreprinse inițial, precum și care este procedura de audiere a victimelor: “La 14.11.2013, aproximativ la ora 09.00 min., în procuratura mun. Chișinău, B.A. și D.C. au depus cerere, precum că de pe data de 11.11.2013 și până la 13.11.2013, s-au aflat în izolatorul IPS Botanica, de unde au fost scoși de câteva ori de către 2 colaboratori ai poliției judiciare și duși în cabinetele de serviciu, unde au fost maltratați, electrocuțați cu un aparat de culoare cafenie cu mâner care se rotește, mâinile lor le-au fost legate cu bucăți de cablu electric de culoare roz, pe mâinile acestora erau echimoze vizibile. Ei au mai declarat, că despre faptul maltratării lor, ei au povestit lui B.I. și N.O., cu care s-au aflat în izolator într-o cameră.

VIII. BIBLIOGRAFIE

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994(cu modificările și completările ulterioare);
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova din 14.03.2003(cu modificările și completările ulterioare);
3. Codul penal al Republicii Moldova din 18.04.2002(cu modificările și completările ulterioare);
4. Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012.
5. Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 15.11.1993
„Cu privire la practica judiciară în cauzele despre omor premeditat;

6. Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 7 din 30.10.1978 „Cu privire la practica judiciară în cauzele despre pricinuirea vătămării intenționate a integrității corporale”;
7. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 30.10.2009 „Cu privire la unele chestiuni ce țin de aplicarea de către instanțele judecătorești a prevederilor articolului 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale”;
8. V. Stati, Răspunderea penală pentru infracțiunea de tortură și infracțiunea de organizare sau instigare a acțiunilor de tortură (art.309¹ CP al RM)
(Partea I) "Revista Națională de Drept", 2008, nr. 2, pag. 18;
9. V. Stati, Răspunderea penală pentru infracțiunea de tortură și infracțiunea de organizare sau instigare a acțiunilor de tortură (art.309¹ CP al RM)
(Partea II) "Revista Națională de Drept", 2008, nr. 3, pag. 20;
10. I. Mircea, Criminalistică, Ed. Fundației Chemarea, Iași, Ed. A II-a, 1994;
11. I. Mircea, Valoarea criminalistică a urmelor de la locul faptei, Ed. V. Goldis, Arad, 1996;
12. Convenția ONU în domeniul torturii și comentarii pe articole;
13. Îndrumarul metodic pentru procurori „Particularitățile metodice a cercetării cauzelor de omoruri săvârșite la comandă”;
14. Îndrumar metodic pentru procurori „Cu privire la metoda investigării infracțiunilor de omor”;
15. Recomandare metodică pentru procurori privind depistarea, contracararea și combaterea cauzelor despre tortură, pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante în procesul înlăturării justiției;
16. Îndrumar metodic pentru procurori „Metodologia de efectuare a cercetării la fața locului, examinării corporale și a obiectelor”;
17. S. Brînză, V. Stati, „Unele reflecții asupra practicii aplicării răspunderii penale pentru omorul intenționat” (Partea I) "Revista Națională de Drept", 2007, nr. 6, pag. 2;
18. S. Brînză, V. Stati, „Unele reflecții asupra practicii aplicării răspunderii penale pentru omorul intenționat” (Partea II) "Revista Națională de Drept", 2007, nr. 7, pag. 2.